

Budisma filozofijas galvenās idejas

SAMSĀRA – cikliskās eksistences aplis

MĀJĀ – ilūzija bez identitātes

KARMA - labo un slikto darbu bilance.

DUKKHA - Ciešanas,

3 INDES nezināšana, dusmas, iekāre

6 EKSISTENCES SFĒRAS:

3 labās pārdzimšanas veidi – dievi, pusdievi, cilvēki,

3 sliktie pārdzimšanas veidi – zvēri, izsalkušie gari, elles iemītnieki

5 SKANDHAS – 5 uzkrājumi:

- 1) Rūpa – forma, fiziskais ķermenis, maņu orgāni,
- 2) Vedāna – ķermeniskās sajūtas
- 3) Sadžņā – uztvere, izšķiršanas spēja
- 4) Samskāra – saliktie faktori (domas, prāta darbība, idejas)
- 5) Vidžņāna – apziņa

SAVSTARPĒJI ATKARĪGĀS RAŠANĀS PROCESA 12 POSMI
(pratītjasamutpāda)

- 1) Nezināšana (avidjā)
- 2) Saliktie faktori (samskāra)
- 3) Apziņa (vidžņāna)
- 4) Nosaukumi un formas (nāma rūpa)
- 5) Radīšana un izplatīšana (ajatana)
- 6) Saskare ar objektu (sparša)
- 7) Uztvere un sajūtas (vedanā)
- 8) Slāpes (trišnā)
- 9) Pieķeršanās (upādānam)
- 10) Pasaulīgā eksistence (bhava)
- 11) Dzimšana (džāti)
- 12) Vecums un nāve (džarā marana)

NIRVĀNA =

NIS (prom, aiz)

VA (vējš, ūdens)

NA (*darb.v.galotne*)

Nirvānas 2 veidi:

- 1) Nirvāna ar pārpalikumu (apgaismība dzīves laikā)
- 2) Nirvāna bez pārpalikuma (parinirvāna pēc nāves)

TUKŠUMS (šūnjamā)

- Tukšums dēļ savstarpējās atkarības
- Tukšums kā vienojošais potenciāls
- Tukšums kā pilnība

8-KĀRTĪGAIS CEĻŠ (astāngamārga), 4.cēlā patiesība

- 1) pareizi uzskati
- 2) pareizi lēmumi
- 3) pareiza runa
- 4) pareiza darbība
- 5) pareizs dzīves veids
- 6) pareizi centieni
- 7) pareiza koncentrācija
- 8) pareiza meditācija

6 (10) PĀRAMITĀ, pilnīgās īpašības, „ar ko sasniegt otru krastu”

- 1) Devība
- 2) Disciplīna
- 3) Pacietība
- 4) Centība
- 5) Meditatīva koncentrācija
- 6) Gudrība

Bodhisattvam arī:

- 7) Metode
- 8) Pārdabiskas spējas
- 9) Mērķtiecība
- 10) Viedums